

Dici Hieronymi uita: quæ communiter legitur sub auctore incerto: non satisfaciens meritis tãti doctoris.

Pluresq; nimirum illustrium uiros non ambigo nosse: quo natus: quibusq; doctoribus: quibus ue eruditus sit litteris: quo deniq; quiescat sanctus Hieronymus loco. Verûtamen quibus non uacat: uel legere plurima non ualent: hoc si uoluerint opus: compendiosa breuitate poterunt scire. Beatus igitur Hieronymus nobili genere ortus: patre uero Eusebio nomine: oppido Stridonis: quod a Gothis euersum Dalmatiæ quondã Pannoniæq; confinium fuit. Congrue scilicet Eusebio generatus est patre. Eusebius nanq; Attice: Romane uero dicitur pius. Hieronymus quoq; Aeolice: Latine omnino sacra lex intelligitur. Iure igitur Hieronymus. i. sacra lex de pio gignitur patre: ut studioso eius labore ex hebræorum scriptis absq; scrupulositate alma pateret lex: quæ humano generi sua austeritate remota pium ac sacrum misericordemq; patrem nunciaret uenturum. Qui cum dudum inter pueritiam adolescentiamq; incederet medius: instinctu tactus cælesti: affinibus cunctis censuq; paterno relictis: ut perfectus euangelii imitator quiuisset existere: ingressus nauem: aura flante secunda: ad limina sublimium apostolorum Petri & Pauli diuina dispensante clamentia romanã adiit urbem. In qua uidelicet litteris græcis & latinis diligenter apprime eruditus: christi ueltem suscipiēs: presbyter quoq; Cardinalis ibidem est ordinatus. Nam ut inexpugnabilem suæ ecclesiæ dominus murum cõtra perfidos dementesq; hæreticos erigeret: huic uiro in litterarum studiis plariq; cathegeta. i. præceptores sue re. Donatus nempe artigraphus romanis eum imbuens elementis: liberaliumq; artium sapore sufficienter replens: magister extitit illi: sicut ipse in chronica sua meminit dicens. Victorinus Rhetor & Donatus Grammaticus magistri & præceptores mei Romæ insignes habebantur. Gregorium nãq; Nazianzenum ut idem in tertio explanationum Esaïæ refert libro Didascalum. i. magistrum suum fuisse testatur. Nam cum in prædicto propheta ad eum uenisset locum in quo de Seraphin quiddam debuisset exponere: ita intulit: dicens. De hac uisione ante annos circiter triginta: cum essem Constantinopoli: & apud uirum eloquentissimum Gregorium Nazianzenum præceptorem meum: tunc eiusdem urbis episcopum sacrarum scripturarum studiis erudire: scio me breuem dictasse subitumq; tractatum ut experimentum caperem ingenio mei: & amicis iubentibus obedirem. Quid uero de huius uiri elegãti industria: quam erga Latinos & græcos: hæbreos & arabicos: chaldeosq; in discendo elementorum apices habuit: præstantius dici potest q̃ ipsius ad Pammachium & Oceanũ missa profitentur uerba dicentis. Dum essem inquit iuuenis: miro discendi feruebam amore: nec iuxta quorũdam præsumptionem ipse me docui. Apollinarem audiui Antiochiæ frequenter: & colui. Tunc cum me in scripturis sanctis erudiret: iam canis spargebatur caput: & magistrum potius q̃ discipulum decebat. Perrexi tamen Alexandriam: audiui Didymum: in multis ei gratias ago: quod nesciui: didici. putabant me homines si uenem fecisse discendi. Rursum Hierosolymæ & Bethleem quo labore: quo præcio Barabanum hæbreum non ycturnum habui præceptorem: Timebat enim iudæos: & mihi alterum exhibebat Nicodemum. Hæc utiq; cõtulit: ut qui scite cupiunt: nosse queant: sicut prædixi: quo natus loco: quibus ue tantus uir magistris fuerit informatus. Commorante itaq; Hieronymo romæ: mentisq; corporisq; uirginitatem & delictorum penitentiam custodiens: fidelibus prædicabat. Multaq; iuxta septuaginta librorum uolumina atq; psalterium emendauit: apostolicæ sedi Liberio præsidente pontifice. Ea proculdubio tempestate Romanum populum per Constantium Augustum Arriana hæresis maculabat. Idcirco ergo prædictus uir occasione quam semper optauerat accepta: ut superius est dictum: relictã domo: parentibus: sorore: cognatis: & inclytac gloriosissima petri corpore urbe: corpus: & sola tantum ferens quæ itineri utilia esse ualere: una cum bibliotheca quam summo studio in præfata cõfecerat urbe: hierosolymam propter regnum cælorum iuuenis militaturus aduenit. postq̃ uero omne mundanarum litterarum studium adeptus est: probatissimorum quoq; monachorum habitum factumq; imitatus est. Cupiditatem siquidem animi iugi sinceritate calcans: uoluptatemq; corporis perenni frangens ieiunio plerosq; bonorum religiosorum meliores fore suo docuit instituto. Quodam igitur tempore: cum ex more idem Hieronymus diuina ad legendum panderet uolumina: & immortalẽ bibliothecæ suæ auctorem recordaretur Tullium: mox cælitus natales quandoq; reuolueret libros: salutariter castigatus est uerbere. Ita enim ipse de se ad Eustochium scribens asserit. Cum autem annos plurimos domo: parentibus: sorore: cognatis: & quod difficillius est: consuetudine lautioris cibi propter cælorum me regna castrassem: & hierosolymam militaturus pgerem: bibliotheca quam Romæ summo studio ac labore confeceram carere nõ poteram. Itaq; miser ego lecturus Tullium ieiunabam. post noctium crebras uigilias: post lachrymas quæ mihi præteritorum recordatione peccatorum ex imis uisceribus fluebant: plato sumebatur in manibus. Si quando in memetipso reuersus: prophetas legere cœpissẽ: sermo horrebat incultus. Et quia lumen cœcis oculis non uidebam: non oculorum putabam culpam esse: sed solis. Dum ita me antiquus serpens illuderet: in media ferme quadragesima medullis infusa febris corpus inuasit exhaustum: & sine ulla requie quod dictu quoq; incredibile est: sic infelicia membra depasta est: ut ossibus uix hærerem. Interim parabantur exequiæ: & uitalis animæ calor toto frigescente iam corpore: in solo tantum repente pectusculo palpitabat. Cum subito raptus in spiritu ad tribunal iudicis pertrahor: ubi tantum luminis erat & tantum ex circumstantium claritate fulgoris: ut proiectus in terram sursum aspicere non auderem. Interrogatus de conditione: christianum me esse respondi. Et ille qui præsidebat: Mentiris ait. Ciceronianus es: non christianus. Vbi enim est thesaurus tuus: ibi & cor tuum: Illico obmutui: & inter uerba quibus me cedi iusserat: conscientia magis igne torquebar: illam mecum uersiculum repetens: in inferno autem quis cõfitebitur tibi: Clamare autẽ cœpi: & euulans dicere.

Miserere

Miserere mei domine: miserere mei. Hæc uox inter flagella resonabat. Tandem ad præsentis genua prouoluit: qui astabant: præcabantur: ut ueniam tribueret adolescentiæ: & errori locum pœnitentiæ commodare: exacturus deinde cruciatum: si gentiliū litterarum libros aliquando legissem. Ego qui in tanto constrictus articulo uellem etiam maiora promittere: deierare cœpi: & nomen eius obtestans dicere. Domine si unquam habuero codices sæculares: si legerote negaui. In hæc sacramenti uerba dimissus reuertor ad superos: & mirantibus cunctis oculos aperui: tanto lachrymarum imbre perfusus: ut etiam incredulis fidem facerem ex dolore: nec uero sopor ille fuerat: aut uana somnia: quibus sæpe deludimur. Testis est tribunal illud ante quod iacui. Iudiciū testis est: quod timui. Ita mihi nunquam contingat talem incidere quæstionem. Liuoribus habuisse me plenas scapulas: plagas sensisse per somnium: & tanto dehinc studio diuina legisse: quāto mortalia ante perlegerem. Idem igitur Hieronymus quod præter miseramus: dum in romana adhuc esset uir beos Damasi papa: & sacræ bibliothecæ scrutator: diuinorum dissertor uoluminū: dum per trienniū cōtinuum carus acceptusque popularibus ueneretur: omniumque iudicio pōtificatu dignus decerneretur: ordinatusque a præfato papa præbyter Cardinalis ut superius scriptum est fuisse: quidam ex clericorum monachorumque ordinibus pro petulantiā: ingluuięque discursantes: ad eum fugandum de urbe eundem Hieronymum: qui utrorumque eorum scribens uitia eos deprehenderat: insidias parauerunt. Verum enim uero hunc ego scelicem dixerim: huius fugæ euentum corrigentis Christi iudicio potius dispensatum: quā prauorum hominum persecutionibus paratum fore existimo. In Romana ecclesia Petri in titula regimine omnium ueteris testamenti librorum Christo deo uolente & Hieronymo spiritali studio desudante: hebraicam quoque haberet ueritatem: & græcorum quorundam leuitas: quæ sibi a deo omnes scripturas diuinitus inspiratas accepisse plaudebat: eos habere: quod ipsa non habet: recognoscat. Igitur Hieronymus ut iam dictū est Roma egressus: ad orientem tendens profectus est ad Gregoriū Nazianzenū Constantinopolitanæ urbis episcopum: ubi ita proficere studuit ut sanctarum scripturarum studiis erudiretur: & supplex docilisque discipulus adiit præceptorem: eumque in Constantinopolitana urbe obseruabat. Hoc discipulatu Hieronymus peracto: in Syriam perrexit: & dum in possessione Euagrii præbyteri moraretur: Malchum monachum aliquando captiuum repperit: percontatusque eum omnem eius captiuitatis didicit historiam: quam postea edidit: scriptamque Romanis fidelibus misit: hæc in istius historię inserens prologo. Scribere inquit disposui: si tamen deus uitam dederit: & si uituperatores mei saltem fugientem me: & clausum persequi desierint. Ad deserta deinde loca: ad quæ olim ob agendam inibi pœnitentiā properare cupiebat: ita lætus accinctusque accessit: ut uolasse eum magis: quā measse crederes. Quomodo uero per quadriennium continue christi potius auxilio pœnituerit idem Hieronymus: quæ sponte pertulerit: ipsius dei gratiam affuisse huiusmodi uerbis indicauit: quotiens in heremo constitutus in illa uasta solitudine quæ exusta solis ardoribus horridum monachis præstabat habitaculum. Putaui me inquit romanis interesse delitiis: sedebam solus quia amaritudine repletus eram: horrebant sacco membra: deformis & squalida cutis situm æthiopycæ carnis obduxerat: quotidie lachrymæ: quotidie gemitus. Et si quando repugnantem somnus imminens oppressisset: nuda humo uix ossa hærentia collidebam: de cibis uero & potu taceo: cum etiam languentes monachi aqua frigida utantur: & coctum aliquid accepisse: luxuria sit. Ille igitur ego qui ob gehēnæ metum tali me carcere ipse damnaueram: scorpionum tantum socius & ferarum sæpe choris intereram puellarum: pallebant ora ieiuniis: & mens desideriis æstuabat. In frigido corpore & ante hominem suum iam carne præmortua sola libidinum incendia bullicbant. Itaque omni auxilio destitutus ad iesu iacebam pedes rigabam lachrymis: crine tergebam: & repugnātem carnem hebdomadarum inedia subiugabam: non depudescō in felicitatis meæ: quin potius plango non esse: quod fuerim: meminime clauantem diem crebro iunxisse cum nocte: nec prius a pectoris cessasse uerberibus: quā domino increpante rediret tranquillitas. Ipsam quoque cellulam meam quasi cogitationum mearum consciam pertimescebam: & mihi metus iratus: & rigidus: solus deserta penetraui. Sic ubi concaua uallium: aspera montium: uel rupium prærupta cernebam: ibi meæ orationis locus: illud miserimæ carnis ergastulum: & ut mihi ipse testis est dominus: post multas lachrymas: post caelo oculos inhærentes: nonnunquam uidebar mihi interesse agminibus angelorum: & lætus gaudensque cantabam. Post te in odorem unguentorum tuorum currebas. Quadriennio itaque dedicatæ pœnitentiæ exacto: ad Bethleem oppidum idem Hieronymus remeauit: ubi quasi prudens animal ad præsepe domini sese contulit: quod ab Hierosolymis sex milibus separatur contra meridianam plagam. Accedensque ad eisdem urbis pontificem Cyrillum nomine: petiit ut parrochiæ: quæ bethleem fuerat sita: locum sibi habitandi tribueret. Cui nimirum mox quod deuotione poposcit: digne concessit. Digni etenim habitaculi bethleem adiuuantibus uiris uicinis catholicis construxit monasterium. In quo statuta ab apostolis regula, degens cœpit: quod olim multum cupierat: cum fratribus habitare: & cum Eusebio cremonensi nobili uiro: cuius postulatione ex græco sermone quandam epistolam transtulit in latinum: in quo uere sciendum: hanc matutinam psalmodiæ quæ nunc obseruatur in occiduis maxime regionibus: canonicam functionem monasteriis institutam. Vbi prædictus uir ociosus non fuisse credendus est qui tantum nobis in translatione diuinæ scripturæ præstitit: ut ad hebræorum fontem pene non egeamus accedere: quoniam nos facundia suæ multa cognoscitur ubertate satiassē: plurimis libris: copiosis epistolis fecit esse beatos quibus scribere domino præstante dignatus est. Inter cetera profecto studiorum suorum opuscula: a beato Petro sumens exordium de uiris illustribus scripsit: imitatus Tranquillum: Græcumque Apollonium: ubi de se ita refert. Post catalogum plurimorum me quoque in calce uoluminis quasi abortiuum & minimum omnium christiano rum posui: quo mihi necesse fuit usque ad quartumdecimum annum Theodosii principis: quæ scripserim

breuiter annotare. Innumeris præterea iste libris: apostolorum prophetarumque constructionibus editis: imobilem catholicæ turrim ecclesiæ contra perfidorum iacula consumauit. Omnes ueteris testamēti libros: ex hebræorum codicibus in latinum conuertit. Daniele quoque prophetam Caldaico stilo prælocutum: & Iob iustum Arabico in romanam linguam utrumque auctorem perfecta interpretatione mutauit. Matthæum nihilominus ex hebræo fecit esse Romanum. Epistolam quidem suam ad Paulinum ex Senatore presbyterum mirificam destinauit: docens quemadmodum scripturas diuinas adhibita cura perlegeret: ubi breuiter uirtutem uniuscuiusque libri ueteris & noui testamenti mirabiliter indicauit. Mirabiliter planus: honeste doctus: ac dulcis: parata copia sermonum ad quamcunque partem uertit ingenium: & undecumque interrogatus fuisset: paratum haberet: & competens sine aliqua dilatione responsum: modo humilibus suauiter blanditur: modo superbiorum colla confringit: modo derogatoribus suis uicem necessaria mordacitate restituens: modo uirginitatem prædicans: modo matrimonia casta defendens: modo uirtutum certamina gloriosa collaudans: modo lapsus in clericis: atque monachis prauitatis accusans. Sed tamen ubicumque locus se attulit: gentilium exempla dulcissima uarietate permiscuit: sed non erat hoc suæ uoluntatis: sed ut ita dicam grauissimæ necessitatis: ut probaret ea: quæ a sanctis prophetis ante sæcula prædicta sunt: tam græcorum: quam latinorum & aliarum gentium litteris contineri: uerum totum explicans: totum exornans: & per diuersas disputationes disertus sepe & æquabilis incedens. Tanta namque utriusque linguæ peritia fungebatur: ut quoscumque libros æolicos in manibus acciperet latine sine offensione transcurreret: iterum Latinos Attico sermone relegeret: ut crederes hic esse scriptum: quod os eius inoffensa uelocitate fundebat. Vere dixerim catholicam istius hominis prudentiam: sanamque doctrinam quocumque conuersatus fuisset loco stabilis perstitit fidei firmitate. Nam certissime ignorantiam inuidiamque morbo languentes desipiunt: qui eum deuiasse a catholicæ ecclesiæ: id est beati Petri fide: uel hæreticum fuisse arbitrantur: quod Eustochio mandauerit. Caue quæso: ne quando & de te dicat deus: uirgo israel cecidit: non est qui suscitet eam. Vbi ad terrendos lubricos atque incautos: quia deus iustus sit iudex subdens ista dixerit doctor: audenter loquor cum omnia possit deus: suscitare uirginem non potest post ruinam. Valet quidem liberare de peccatis: sed non ualet reformare corruptam. Hoc proculdubio ita dicendo: non omnipotentiam accipit deo sed iustum iudicem manifestans asseruit. Nam ni fallor qualia sanctus Hieronymus Eustochio mandauerit: talia ad Domicillam neptem imperatoris Domitiani admonitionis legimus uerba: sed & ipsa uerba quæ de causa sint illi prolata: audire gratias puto. Hæc omnino uirgo Nereum & Achilleum Eunuchos cubiculario habuit: quos beatissimus apostolus Petrus lucratus fuerat Christo. Isti dum uiderent dominam suam gemmis ornari: & purpureis uestibus atque auro textis indui: dixerunt ei. Quanto studio ornaris in corpore: ut filium Consulis Aurelianam hominem mortalem accipias: si tanto studio in animo ornareris: regem immortalis dei filium adipisci poteris sponsum: Qui etiam te ipsam æternam faceret: & nunquam tibi neque ornamentis tuis neque gaudiis finem permitteret: aut terminum euenire. Respondit eis Domicilla: & ait. Quæ potest esse melior charitas quam habere uirum: suscipere filios: per quos posteritas dulcissima possit propagari & tam generis dignitatem quam memoriam nominis non delere? Cui Nereus respondit. Melior est uirginitas: quæ quando de matris tuae utero existit: tecum nata: tecum lactata: tecum semper fuit: a carnis corruptione aliena: quæ est deo amabilis: eiusque angelis cara: quam profecto: cum quælibet perdidit uirgo: huius reatum per penitentiam euadere potest: ipsam uero integritatem adipisci nequaquam ualet. Omnis namque sanctitas: dum per aliquam uoluptatem aut necessitatem amissa fuerit: uel quæque perdita uirtus: ad statum suum uel integritatem seu ad suam gloriam per penitentiam lachrymas recuperari & reuocari potest. Sola uirginitas: si semel perierit: ad pristinae integritatis stabilitatem pertingere minime ualet. Cumque Nereus & Achilleus hæc laudando: uirginitatem & alia proferendo differerent plurima: quibus æternam mereretur actibus uitam: Domicilla prudentissima uirgo dixit. Utinam ad me ista dei sententia peruenisset: ut nunquam suscipissem hominis mortalis sponsonem. Nunc uero quia uobis deus aperuit os ad lucrandum animam meam: quicquid me facere uultis: accelerate quætotius. Quid multa? a sancto Clæmente papa consecrata Aureliano sponso contempto: ob hoc in Pontiana exulata est in insula. Inde Terracinam adducta: nolensque idolis sacrificare: cum Euthrusina & Theodora sponsis Sulpitii & Seruiliani: a Luxurio fratre Aureliani igne cremata: palmam suscipere martyrii: quas sanctus Cæsarius diaconus: qui etiam postea & ipse a prædicto Luxurio est martyrizatus in sarcophago nouo simul condens sepeluit. Hæc ideo. si non fuerat hic tantum necesse loqui. Addidimus tamen quia pene quod Nereus prudentissimæ uirgini Domicillæ dixerat uirginitatem perditam: de reatu posse per penitentiam ueniam consequi: nequaquam tamen ualeret fieri uirgo: sicut fuerat prius. Hoc sanctus Hieronymus Eustochio ad meliora studuit hortando mandare: cum omnia possit deus: suscitare uirginem non potest post ruinam. Quid enim est hic aliud posse: quam non uelle quod nonnullis aliis dici poterat uerbis: per quædam namque sapientem dicitur deo: tu autem dominator uirtutum cum tranquillitate iudicas: & cum magna reuerentia disponis. Subest enim tibi: cum uolueris: posse. Ergo ubi non est uelle dei: deest posse. Deus quippe ut immutabilis est naturæ: ita immutabilis est uoluntatis: & cuique cum sit uerax & iustus: non illum mendacium: neque iniusticia decet: quia sicut non ualet mentiri: qui est ueritas: ita iniustus esse non potest: hoc est nolens iniuste facere quicquam. Nam omnia teste propheta quæcumque uoluit dominus fecit in cælo & in terra: omniaque eius iudicia iusta. Dum igitur niteremur ostendere: quod nolente deo fieri non ualet: & ut ueridico eximioque doctore: cui quoad uiueret: in omni scientia se comparare nemo audebat: usurparet uaniloquiis detrahere consilia: cepto ab ordine longius sumus digressi. Veritatem quælibet quæ uir iste fuerit: solius sancti Augustini testimonio: qui uelit plenius cognoscere ualet. Nam cum in libro primo: quæ contra errorem Pelagianorum

non scripserat: quoniam nuptias sine dubitatione dicebant damnari: quod uero in eis nasceretur ab omni esset liberum obligatione peccati: & cum plurimos contra huiusmodi pestiferum dogma catholicos introduxisset testes: ita intulit dicens: Nec sanctum Hieronymum quia presbyter fuit contemnendum arbitris: qui graeco & latino in super & hebraeo erudius eloquio: ex occidentali ad orientalem transiens ecclesiam: in locis sanctis atque in litteris sacris usque ad decrepitam uixit aetatem: cuius nobis eloquium ab oriente in occidentem instar solis lapidis resplenduit. Omnes denique uel pene omnes: qui ante illum aliquid ex utraque orbis parte de doctrina ecclesiastica scripserant: legit: nec aliam de hac re: quam praedixi: tenuit: proposuitque sententiam. Qui cum exponeret Ionam prophetam apertissime dixit: quod etiam paruuli peccato offensionis Adae tenerentur obnoxii: Haec Augustinus in praedicto libro. Idem itaque hieronymus contra Celsum: Porphyrium: & Iulianum Augustum rabidos aduersus christum canes: & contra infectatores ecclesiae: uel eos qui putant ecclesiam nullos philosophos & eloquentes habuisse doctores: magno desudauit ingenio: ut sciant quales & quanti uiri eam fundauerint: extruxerint: atque ornauerint: & desinant fidem nostram rusticam simplicitatis arguere: suamque potius imperitiam recognoscere. Innumeris praeterea libris apostolorum prophetarumque constructionibus. Et post pauca: Nunc inquit mysterium iniquitatis operatur: & garric unusquisque quod sentit. Ego solus sum: qui cunctorum gloriam mordeam. Pluribus quippe ait: qui me dicunt hoc opus inflammatum inuidiae facibus scribere: breuiter respondebo: nunquam me haereticis pepercisse: sed omni egisse studio: ut hostes ecclesiae: mei quoque hostes fierent. Impossibile est omnino & longum de isto uiro: eiusque districtae uitae: & illius moribus retexere omnia. Vnius enim miraculi huius monasterii quoddam praeforum simile: quod per succedentium relationem memoriae nondum religio abstulit: & a religiosis uiris: qui caelestis patriae amore Bethleem fuerat: huc est delatum: huic compendioso necesse sermone. Quadam namque die aduersa sperante: cum beatus hieronymus una cum fratribus (ut monachis mos est) ad sacram lectionem audiendam sedisset: & praecipua diuina: subito tribus claudicans: quarto suspensus pede: ingens leo cenobii clausa ingressus est: quo utique uiso fratres perterriti: nonnulli in fugam sunt: ut est metus fragilitatis humanae: conuersi. Sanctus uero hieronymus ueluti aduentanti hospitii intrepidus leonis aduentui obuiauit. Qui uidelicet dum sibi pariter propinquasset: & quia loqui leo ut suae naturae est: minime poterat: utrumque ualuit praedicto patri: laesi: quam habebat pedis: obtulit plantam: uocatisque tunc fratribus praecipit: ut diligenter laelum abluerent pedem: inquirentes cuncta: cur leo claudicans iret. Quod dum factum studiose fuissent intuitu: uulneratam a sentibus inuenerunt plantam leonis. Ei igitur alimento diligenter adhibita cura cesset de laesione ictu ilico conualuit. Omni ergo beluae feritatis deposita rabie: cepit inter eos ultro citroque quasi domesticum & tranquillum animal: pariter commemorari. Hoc etenim beatus hieronymus cognito: sic fratribus ait: eia fratres: studiose adinuicem rogo perpendite: quid huic leoni operis congrui nostrae utilitatis addamus: quatenus ab eo leuiter perfici: & efficaciter fieri possit: quia certe credo: quod non tantum pro sui pedis salute huc illum miserit deus: qui ei mederi sine nobis potuerat: quantum ut nobis suae uisitationis demonstraret indicio: per hunc nostrae necessitati mirabiliter se uelle praebere iuuamen. Tunc praedicti fratres tale concorditer humiliterque patri responsum dedere dicentes. Tu pater bene uidelicet nosti: quod asinus qui a saltu usui nostro ligna deferre solitus est custodis sollicitudine indiget: & ne a qualibet improba bestia deuoretur: satis ueremur. Idcirco ergo si tibi placet: & rectum uidetur: huic leoni aselli nostri iniungatur sollicitudo: ut eum subsequens ducat ad pastum: reducatque remeans domum. Ita & factum est. Nam iniuncta leoni cura asini: more pastoris industrii cundo ad pastum socius incessanter itineris cura pascendo ubicunque defensor tutissimus erat. Verum tamen ut se cibaret: & asinus solitum perficeret opus: consuetis semper horis cum eo domum redibat: interea dum haec dilato tempore gererentur: ducto quadam die ad loca pascuae asino graui leo ultra modum somno oppressus obdormiuit. Leone namque tunc grauiter soporato: contigit: ut per eandem uiam negociatores gradientes olei emendi causa pergerent in aegyptum: qui ipsum saepe uidentes asinum pascentem dum neminem uidissent adesse custodem: iniqua surripiente cupiditate rapientes: secum duxerunt. Expergiscens itaque leo quid sibi damni accidisset nesciens: ut requireret tamen pascentem: quem commissum habuit: ire cepit: qui cum solito non appareret in loco pascendi: constriktus de erimine leo: moestitia anxius rugiendo aliqua parte diei huc illucque ibat: quaerens quem perdidit. Sed cum iam omnis reperiendi asini spes fuisset ablata: ad monasterii ianuam ueniens perstitit: conscius enim culpae non ausus est ingredi: quod prius cum asello solebat. Quem beatus hieronymus una cum fratribus uidens ad cellae fores morari: & quia non solita hora fuerat reuersus instigante famis necessitate compulsus putauerunt eum occidisse animal suum: nolentesque ei tribuere annonam consuetam dicebant Vade & reliquum aselli quod tibi remansit munda: tuamque ingluuiem reple. Et licet haec illi dicerent: erant tamen incerti utrum hoc malum an nos is perpetrasset. Quapropter exeuntes fratres ad loci pascua: quo iam factum animal deducere leo solitus erat: longe lateque peragrantes: ut quoddam mortis indicium potuissent inuenire: qui nullum interemptionis eius signum reperientes: redeuntes: studuerunt hoc beato hieronymo inuenire: quo adito ait fratribus: Obsecro uos fratres quae sustineatis asini damnum: hunc tamen ne exasperetis: neque abiciatis leonem: sed eum ut dudum gubernantes: praebentesque alimenta nutrite: incidentesque in nemore ligna: ut caueat asini nobis huc trahens deferre ualeat moderate: nec tentes ligata. Ita & factum est. Cum sibi opus tunc nequam crebrius gereret: & iam redeundi tempus negociatorum adesset expleto die quadam opere: quis animal brutum: diuinitus tamen utputo admonitum exiens iuit ad agrum: huc illucque discurrens gyrando: nosse plenius cupiens quid fuisset de socio suo factum. Qui fatigatus iam nimium: quod ad duplicis itineris locum deuenit sublimem. Quo dum anxius ut poterat: circumspicendo prospiceret: cernens procul ueniens contra se homines: cum onustis camelis: quos praecedens

asinus ueniebat: sed q̄a ualde p̄cul erat: hūc cognoscere minime potuit: tamē pedetēti se illis obuiā obtulit. Mos
q̄ppe illi dicit̄ eē regionis: ut quotiēs cū camelis lōgius p̄fiscunt̄: totiēs antecede te asino fumē camelos gestā
te collo subsequant̄ camelis. Nā dū p̄dicti itinerātes. i. negociatores appropinquassēt leoni: ille cognito asino
sæuū rugiēs: cū igenti strepitu irruit in eos: neminē nēpe lædens eos. Qui oibus statim relictis: dementesq̄ ut di
gni fuerāt effecti: fugā cōuersi sunt. Quibus uidelicet fugiētibus terribiliter rugiens leo p̄cutiebat cauda for
titer terrā: p̄territosq̄ camelos sicut erāt onusti ante se ad cellā ire coegit. In solitā ergo rē fr̄es uidentes: q̄ p̄ce
dēs asinus sarcinatisq̄ i medio cameli: & subsequēs eos terga leo pariter ueniret: mox exeūtes modeste curaue
rūt bt̄o nūciare Hieronymo: quo audito foras egrediēs ianuās monasterii pate fieri iussit benigne: summūq̄ si
lentium i perauit dicens: hospitibus nr̄is: id est camelis: uel asino auferentes sarcinas eos leuiate: pedesq̄ abluite:
escas p̄bete: expectātes qd̄ i hoc facto suis uoluerit domus seruis demonstrare. Oibus deniq̄ quæ erga came
los fuerāt iussa p̄actis: cœpit leo ut dudū huc atq̄ illuc gratulabūsus p̄ claustra monasterii ire: singulos se fra
trū uestigiis sternēs: & q̄si de p̄petrata quā nō fecerat culpa: alludēs cauda ueniā postulabat: Quo uiso fr̄es p̄ce
nitentiā agētes: ei credulitatis cōtulissēt crimē: dicebant. Ecce pastorē nr̄m quē paulo ante uoratorē crudeliter
dānabamus: cū quāto eū p̄conii miraculo: ut huic crimē auferret: ad nos dignatus est mittere domus. Beatus
ergo Hieronymus futuros p̄scius sic fr̄ibus ait. Parati estote fratres in iis quæ uisui refectiōnis sūt necessaria:
ut hi qui nobis sunt futuri absq̄ molestia ut dignū est hospites suscipiant. Mox utiq̄ imperata subsecuti ueloci
quæq̄ obediētia sūt expleta. P̄actis quoq̄ iussis: sermocinātibz cū beato Hieronymo fr̄ibus subito uenit nū
cius: qui diceret ante monasterii fores hospites adesse: qui cœnobii patrē uellēt uidere. Hoc sæpe dictus p̄ audi
to: portas cellæ pate fieri: eosq̄ ingredi iussit: qui quibus uocati erubescēdo tamē itroeuntes: uisq̄ bt̄o Hieronymo
eius se prostrauere uestigiis: pro culpa ueniā postulātes: quos ipse clamēter eleuās admonuit: ut suis cū gratia
rū actiōe utētes rebus: alienas tāgere nō usurparēt: ac deinde sub dei p̄sētia caute uiuerēt semp. Quia nimis
p̄dicatiōe explicata: p̄cepit ut reficerent: receptisq̄ camelis abiret. Tūc illi una uoce pariter dixerūt. Obse
cramus p̄: ut ad ecclesiæ luminaria: necessitatēq̄ fr̄m dimidiū liquoris olei: qd̄ attulerunt cameli suscipi iubeas
q̄a scimus: & certi sumus: q̄ plus p̄p̄ uestrā q̄ pro nr̄a utilitate: ut negociaremur: proximus in ægyptū. Quibus
beatus Hieronymus ait: nō recte p̄culdubio postulatis: q̄a ualde dux uidet̄: ut nos qui aliis cōpati: aliorūq̄ ne
cessitatē subleuare dātes debemus: uos grauemus: uis q̄bus non indigemus tollētes. Tunc illi neq̄ inquit huc
cibū: neq̄ quæ nr̄a sūt accipiemus: nisi qd̄ poposcimus prius iusseris fieri: ita sicut p̄diximus: nunc dimidium
qd̄ attulerūt cameli olei liquorē suscipiatis: & deinceps pollicemur nos nostrosq̄ h̄eres uobis uestrisq̄ succel
foribus oī āno olei mēsurā hinc esse duros. Sicq̄ cōstrictus beatus Hieronymus coactisq̄ eos: p̄cibus uio
lentis: quæq̄ rogauerāt ipleri p̄cepit: sūptis quoq̄ cibo ac benedictiōe cū camelis accepta: exultātes gratulan
tesq̄ ad p̄pria remearē. Hæc aut̄ Bethleē acta: & ab icolis locis illius hactenus asserēdo ita fuisse narrant. Beth
leē uero locus splēdidus ciuitas fuit Dauid in tribu Iuda: ubi quōdā domus atq̄ Saluator: ut ipleret̄ p̄phetia.
Veritas de terra orta est: in p̄sepio itra speluncā ex uirgine nasci dignatus est: & paruulus uaguit. Quod p̄
sepe auro argētoq̄ ornatū: sicut s̄ctus refert Antonius: incessanter in eo luminaria ardēt: plurimiq̄ seruoꝝ dei
habita culis undiq̄ circumdat. Os enī speluncæ ad ingrediendū oīno angustū est: in cuius utiq̄ ore: id est ipsius
p̄sepii ingressu bt̄us Hieronymus saxū scalpēdo monumētū sibi fieri iussit. Tāta uero idē corporis lassitudine
fatigatus est: ut etiā i stratu suo iacens funiculo ad trabē suspēsos: supinisq̄ manibus apprehēso erigeret̄: ut scili
cet officiū monasterii prout poterat exhiberet: trāseuntesq̄ in squallore corporis uocisq̄ tenuitate dies plurimi
fluere. Dehinc ipse uir beatus in libroꝝ abundantia fultus dictis suis sancto spū dedicatis: immobilē catholicæ
turrim Ecclesiæ cōtra p̄fidoꝝ iacula cōsumauit. Pergunt itaq̄ ad uisitandū consolandūq̄ Hieronymū dum in
labore esset itidē catholici seniores: Ad beatūq̄ Augustinū Episcopū secū qd̄ aīo ecclesiæ catholicæ cooperātē:
corpore aut̄ in Africa scribētem: sic inter cætera scripsit. Nostra habuimus t̄pa: & cucurrimus quāto potuimus
nūc te currente & lōga spatia trāsmittēte nobis debet̄ oīū. Igī idē beatissimus diebus uitæ suæ in speciali ope
re irreprehensibiliter cōsumatus: nonagesimo octauo ætatis suæ āno i domino requieuit. Bethleem eū alma tenet
iteꝝ: uēturo domo offerēdū. Dormiuit aut̄ beatus Hieronymus anno i perii Theodosii iunioris duodecimo: im
perante utiq̄ illo: cuius anni nec inchoant̄: nec finient̄. Qui uiuit & regnat per imortalia sæcula sæculorum.